

PAPER DETAILS

TITLE: Hasan Pekmezci ve Sanati Üzerine

AUTHORS: Zeliha KAYAHAN

PAGES: 49-57

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/492514>

Hasan Pekmezci

Arş. Gör. Dr. Zeliha Kayahan

Özet

1968 yılında Arifiye Öğretmenleri'ne başlanmış olan ve günümüzde sürdürülen Hasan Pekmezci Sanatı'ndaki dönütlerinin birlikteliğini sanatı içerisinde yeri de sanatı, sanatını da yaşamak cümleleriyle Pekmezci için yaşamak cümleleriyle başlıklı makalesini elinizde düşünceyi tümüyle destekleyen bir görmek mümkündür ve Hasan Pekmezci. Kimilerince şair, bir yazar, bir baba, bir sahip olduğu tüm bu kimlikler sonunda oluşturduğu eserler üretmek gerektiğine dair

Anahtar Sözcükler: Ç

HASAN PEKMEZCI

Abstract

Hasan Pekmezci, whose to Arifiye Teacher's Training today, celebrates the 50th of learning and teaching irreplaceable values in C his life, and built all his v When you read the Artist which is "Life is beautiful review his works, it is pos Pekmezci is an artist wh artist, an art educator, a true friend, a support, a the struggles he put forw it is aimed to offer a key

Keywords: Contemporary

Arş. Gör. Dr. Zeliha Kayahan
Bölümü, Ankara.
E-posta: kayahan_zeliha@f

Giriş

Shiller'e göre "Sanat, doğa'nın sağ elidir. Doğa bizi var etmiştir yalnızca, ama sanat bizi insan kılmıştır" (Shiller, 2001). İnsanoğlu yaşadığı çevre ile sarmalanmıştır. O çevrede şekillenir tüm düşünce yapısı. Bu şekillenme ile büyür, kendi potansiyelinin farkına varır ve bir anlamda kendisini var eder. Sanatçılar bu kendini var edebilme dürtüsünde başka bir dil kullanma yetisine sahip bireylerdir. Ezici'ye (2005) göre sanatçı, hayal kurma yetisi olan, bir duygu ve duyarlılık gücü bulunan kişidir. Ancak onun kesin bir tanımlamayla sanatçı niteliğine bürünmesini sağlayan algılama biçimi onun özgünlüğüdür. Bu anlayışla, her sanatçı kendi çevresine, kültürüne ait birikimlerini yeteneği ile doğru orantılı olarak eserlerine yansıtır.

Hasan Pekmezci, 1945 yılında Konya-Beyşehir-Üzümlü'de dünyaya gelmiş o çevreyle kişiliği şekil almıştır. Daha çok küçük yaşlarda eğitime olan ilgisi çevresi tarafından fark edilmiş iyi bir eğitim alma ve kendisini var edebilme sürecinde kendisine destek olunmuştur. Pekmezci, sahip olduğu potansiyelin bulunduğu çevre tarafından desteklenmiş olmasının karşılığını zaman içinde yaşadığı farklı çevrelerde oluşturduğu farkındalık algısıyla yanıtlar. Onun eserlerindeki çiçekler, kuşlar, ağaçlar doğa içerisinde farklı bir duygu derinliği ile gözlerimize yansır. Sanatçı bakmakla görmek arasındaki derin farkın peşindedir. Ayaydın'a (2016) göre her insanın doğup büyüdüğü yer onlar için bir yer edinir. Sanatçının yaşadığı bu yer edinme duygusu daha somut şekillenir. İnsanlar bakar ancak sanatçılar görürler.

Resim 1. Hasan Pekmezci, Doğa, 2006, D.Ü.Y.B., 50x35 cm

Doğanın somut n
dönüşür. Theo Van
onun ruhuna erişir
(Ayaydın,2016:67)
tanıdık gelir (Resim
bir yolculuğa çağırır
bir taraftan bilmed
sarmalar. Bu Pekm
davet etme yoludu

Bir çiçek resmi y
arasında gezinme
Değilse yapılacak
alasını yapmaktadı
yaşamsallığıyla, ca
de yine anatomi çi
hepsini duyumsaya
Ancak böyle olursa
şeyin özüne, gizine
olan insandır (Sayc

Resim 2.

Aynı mantıkla 2004 yılı Kuşlar isimli çalışmasında cıvıltıları duyabilirsiniz. Resmin üst kısmındaki mavi renk temiz bir gökyüzü kişinin psikolojisini doğrudan etkiler (Resim 2). Çoruhlu çalışmasında Pekmezci'nin mavi rengi kullanmasındaki anlamı şöyle dile getirir:

Bir anlamda gökyüzünü işaret etmek için kullandığı mavi rengin hâkimiyeti psikolojik olarak derinliği, sonsuzluğu, yalnızlığı ve hüznü çağrıştırmaktadır. İşte tam da bu nedenle mavi rengi tercih eden sanatçı bu rengin izleyicinin algısında yoğun bir duygulanım yaratmasından faydalanmıştır. Çünkü mavi koyulaştıkça yani siyaha yaklaştıkça insanın iç dünyasındaki derinliklere inerek keder ve hüznün gibi duyguları açığa çıkartarak izleyiciyi daha da içine almaktadır (Çoruhlu, 1995).

Resim 3. Hasan Pekmezci, Yığınların Özlemi, 1992, T.Ü.Y.B., 43x50 cm.

Pekmezci yaşadığı ülkenin toplumsal yapısını özümsemiş bir sanatçıdır. Düz'e (2010) göre "sanatı yaratan emekte mutlaka bir düşünce vardır". Kent ve kırsal yaşama dair farklılıklar Pekmezci'nin düşüncelerinden önce duygularına yansır ve sonrasında bu duyguları yüzeye yansıtır. Kent yaşamına dair kalabalık insan topluluklarının yanı sıra yalnızlaşan bireyselleşen insanları konu edinen sanatçı çok yönlü fırça darbeleri ve oluşturduğu renk lekeleri ile insanın duygu durumunu somutlaştırmaktadır. Sanatçı için çevreyi gözlemlemek en büyük beslenme kaynağıdır. Konu olarak, teknolojinin insan ve topluma baskısını, çarpık kentleşme olgusu, çevre sorunlarını işlenmekte ve vurgulamaktadır. İnsanın, kent, doğa ve teknoloji karşısındaki ezikliğini, bu eziklikten kurtulmanın çaresini,

güzelliğini, sevinçini söylemektedir sanatçı.

Bazen Kızılay civarında
severim. İnsan, mavi
fotoğraf çektim. İlk
Dikkatle incelediği
bilinçaltına yerleşmiş

Yığınların Özlemi
soyut insan figürleri
(Resim 3). Pekmezci
yaklaşım benimsemiştir.
soyut insan figürleri
kırmızı insanların ruhu
yardımcı görevdedir.
siyahlar ilginin dağılımı

Resim 4. Hasan Pekmezci, Yığınların Özlemi, 1992, T.Ü.Y.B., 43x50 cm.

Sanatçının insan yaşamını
yılında yapmış olduğunu
resmin merkezine
merdiven bu merdiven

olduğu çalışmada iki ana renk (kırmızı ve mavi) birbirine bağlama görevi insan yığınları ile sağlanmaktadır. Pekmezci kırmızı gibi aktif bir rengin kullanımında oldukça titizdir. Onun için en önemli olan resmin konusudur ve hiçbir biçim ya da rengin konunun önüne geçmesine izin vermez. Sanatçının ortaya koyduğu bu renk ve biçim dengelerinin kusursuzluğu onun ustalığının bir yansımasıdır.

Resim 5. Hasan Pekmezci, Çiçek Gibi, 1982, T.Ü.Y.B., 120x200 cm

Şiire ve edebiyata da meraklı olan sanatçının birçok şiiri ve öyküsü bulunmaktadır. “Bence sanatın bir alanıyla ilgilenip diğerlerine sırtını dönmek, bir çeşit at gözlüğüyle görmek, bakmak anlamına gelir” söylemiyle konuya dair görüşünü ortaya koymuştur (Saydam, 2006: 41). Çiçek Gibi adlı eserinde o şiirsel anlatıyı görmeniz mümkündür (Resim 5). Pekmezci sanatın diğer alanlarıyla kurduğu ilişkinin benzerini resim teknikleri ile de kurmaktadır. Farklı tekniklerin yarattığı etkileri keşfetmek ve yeni teknikler geliştirmek onun en bilindik uğraşlarından biridir. Bu sebeple anlatmak istediği duygu ve düşüncüyü ifade edebilecek teknik bilgi ve donanıma sahip olmanın rahatlığı ile eserlerini üretir. Pentür ve serigrafiyi hayatının bir parçası haline getiren Pekmezci; sanat üretme sürecinde küçük-büyük; kağıt-tuval ayrımı yapmadan üretir. Bunun yanında sanatçı, sanat eserinin oluşumu sırasında, tuvalin üzerine çizmeden, direkt olarak fırça ile resme başlar (Sertcan, 1992). Hasan Pekmezci, sanatın gizemi ve sanatçıyı durmadan üretmeye sevk eden özelliği hakkındaki düşünceleri şöyledir:

Benim için önemli olan; İnsan yaşamı kısa. Doğum ile ölüm arasında kısacık bir çizgi. Tarihsel süreç içinde hiç önemi olmayan bir zaman dilimi. Sanatın bu çizgiyi sonsuzluk çizgisine dönüştürebilmek özelliği ya da gizi beni sanata bağlayan en

önemli etmen olm
yaşamımızı yönl
2006: 42).

Resim 6. Hasan Pekmezci, Budak, 1982, T.Ü.Y.B., 120x200 cm

Budak

Resimlerinde yaşa
bilincinden kaygı
Kafesler, Kuş Yuva
Çiçekleri gibi resim
(Batur, 2016: 200
işlediği konular, ya
ortak sorunu, orta
Sanatçı 1982 yılı
versiyonunu 1985
ülkeden, 125 sana
Bu sergide Bir Çi
Sanatlar Müzesi’ni
(2013) göre, Buda
Türk sanatçısının/
olması ülkemiz ve

Sonuç ve Değerlendirmeler

Sanat bir anlamda insanın kendisini ifade etme biçimidir ve bireysel/toplumsal değişimler sanat alanında da yeni oluşumlara olanak tanımıştır. Bu anlamda geçmişin geleneğinden beslenen ve geleceğin kurgusu içinde filizlenen sanat ve sanatçı için üretim, dinamizmini hiç kaybetmeden bir yaşam alanı haline gelmektedir.

Bu yaşam alanı Çağdaş Türk sanat ve eğitimi açısından bir yapı taşı olan ve 50. sanat hayatını kutlayan Hasan Pekmezci'nin sanatında ve kişiliğinde kendisini gözler önüne sermektedir. Pekmezci'nin sanatı ve eğitimciliği her zaman insanı/bireyi özne konumunda tutmaktadır. Çünkü O'na göre ne sanat ne de sanat eğitimi yaşamdan ve bireyden kopuk olamaz. Tam da bu anlayışla Pekmezci, bireysel üretimlerinde de yaşamı, doğayı, insanları, memleket manzaralarını vb. resimlerinde çeşitlendirmiştir.

Eğitimciliğinin ve aktif sanat hayatının yanı sıra uzun yıllar öğretim üyesi olarak çalıştığı üniversitelerde de öğrencilerine verdiği akademik bilgilerin yanı sıra insancıl yaklaşımı sayesinde öğrencilerini her zaman etraflarında olup bitene duyarlı olmaya yöneltmiştir. Sanatçının bu tutumu sanat eğitimi alanında öğrencilerinin kendisinden sadece pentür, baskı resim, sanat tarihi vb. alanlarında değil aynı zamanda yaşama dair bir şeyler öğrenebilmek için meraklı zihinlerle beklediği keyifli atölye ortamlarını yaratmıştır.

Hasan Pekmezci'nin başarılı sanatsal/akademik kişiliğinin yanı sıra bireysel duyarlılığı sayesinde hem alandan hem de alandan olmayan birçok kişinin sanata ve sanatçıya dair bakış açısını değiştirmiş ve sanatın müzik, şiir, bale, opera vb. gibi her alanına dair bir duyarlılık kazanmasını sağlamıştır.

Kaynakça

- Ayaydın, A. (2016). "S
Doğanın Yeri", 21. Yüz
Batur, M. (2016). "Tü
Akif Ersoy Üniversitesi
Çoruhlu, Y. (1995). Tü
Düz, N. (2010). "Çev
Bakış Dergisi, Sayı: W
15 Nisan 2018'de alın
Ezici, A. K. (2005). "S
Psychiatry, Sayı 6, 122-
Kayahan, Z. (2013). "S
Üniversitesi Güzel San
Özpolat, S. N. (1992).
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Saydam, İ. H. (2006).
Pekmezci'nin Yeri, Yayın
Schiller, F. (2001). İnsan
Bakanlığı Yayınları.
Sertcan, Ş. (1992). H
Üniversitesi Dil ve Tarih

Görsel Kaynaklar

- Resim 1: <http://www.a>
Resim 2: <http://www.a>
Resim 3: Saydam, İ. H.
Hasan Pekmezci'nin Ye
Resim 4: <http://www.a>
Resim 5: <https://tr.wiki>
Resim 6: Kayahan, Z.
Atatürk Üniversitesi G